

واکاوی ساختار قراردادهای نوین نفتی در عرصه بین الملل

تالیف

دکتر نیروزه شاه حیدری
مدرس دانشگاه

انتشارات قانون یار

۱۳۹۸

سرشناسه	۲	شاهحیدری، فیروزه، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	۳	واکاوی ساختار قراردادهای نوین نفتی در عرصه بین الملل / تألیف فیروزه شاهحیدری.
مشخصات نشر	۴	تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۵	۱۹۰ص:، جنول.
شابک	۶	۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۹۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	۷	فیا
یادداشت	۸	کتابنامه: ص. ۱۸۷.
موضوع	۹	قراردادهای نفت و گاز
موضوع	۱۰	Oil and gas leases
موضوع	۱۱	نفت - صنعت و تجارت - قراردادهای
موضوع	۱۲	Petroleum industry and trade -- Contracts
موضوع	۱۳	نفت - صنعت و تجارت - جنبه های حقوقی
موضوع	۱۴	*Petroleum industry and trade-- Legal aspects
موضوع	۱۵	نفت - ایران - صنعت و تجارت - قراردادهای
موضوع	۱۶	Petroleum industry and trade -- Iran -- Contracts
موضوع	۱۷	قراردادهای الکترونیکی
موضوع	۱۸	Electronic contracts
رده بندی کنگره	۱۹	۳۷۲K
رده بندی دیویی	۲۰	۶۲۲.۱
شماره کتابشناسی ملی	۲۱	۲۵۶

واکاوی ساختار قراردادهای نوین نفتی

واکاوی ساختار قراردادهای نوین نفتی در عرصه بین الملل

تألیف: فیروزه شاه حیدری

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۴۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۹۰-۰

مرکز پخش قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
فصل اول	۲۱
تاریخچه حقوقی انواع قراردادهای نفتی	۲۱
بخش اول: انواع قراردادهای نفتی	۲۳
بخش دوم: موضوعات اصلی قراردادهای نفتی	۲۵
بخش سوم: وجوه مشترک قراردادهای نفتی	۲۶
بخش چهارم: قراردادهای امتیازی یا حق الانتفاعی یا مالیات در آمد و حق مالکانه	۲۸
بخش پنجم: سیستم های قراردادی	۳۱
بند اول: قرارداد مشارکت در سرمایه گذاری	۳۳
بند دوم: قراردادهای خدماتی (خرید خدمت)	۳۵
بند سوم: قراردادهای خرید خدمت همراه با ریسک	۳۵
بند چهارم: قراردادهای صرفاً خدماتی	۳۶
بند پنجم: قراردادهای خدماتی بیع متقابل	۳۶
بخش ششم: تاریخچه قراردادهای نفتی ایران، بخش از انقلاب	۳۸
بخش هفتم: قراردادهای پس از ملی شدن صنعت نفت	۴۱
بخش هشتم: قراردادهای امتیازی و تأثیر آن بر چگونگی مدیریت صنعت نفت ایران	۵۷
بند اول: نقاط قوت و ضعف قراردادهای پیمانکاری	۶۴
بند دوم: قراردادهای بیع متقابل و تأثیر آن بر چگونگی مالکیت و مدیریت صنعت نفت ایران	۶۵
بند سوم: نقاط ضعف و قدرت قراردادهای بیع متقابل	۶۶
فصل دوم	۶۹
شناخت قراردادهای الکترونیکی جدید در عرصه بین الملل	۶۹
بخش اول: تحلیل حقوقی قراردادهای تجاری	۶۹
بخش دوم: بررسی و شناخت قراردادهای بین المللی	۷۰
بخش سوم: تفاوت بین قراردادهای بین المللی الکترونیکی با قراردادهای الکترونیکی بین المللی ...	۷۱

- بخش چهارم: تفاوت بین بازرگانی الکترونیکی و تجارت الکترونیکی ۷۲
- بند اول: تعریف قراردادهای الکترونیکی ۷۳
- بند دوم: انواع قراردادهای الکترونیکی ۷۵
- بند سوم: قراردادهای الکترونیکی کلیک رپ و شرینگ رپ ۸۰
- بخش پنجم: اهمیت تعیین قانون حاکم در مورد قراردادهای الکترونیکی ۸۲
- بند اول: زمان ارسال و وصول داده پیام ۸۴
- بند دوم: مکان ارسال وصول داده پیام ۸۶
- بخش ششم: قراردادهای الکترونیکی از منظر کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا (۱۹۸۰) وین ۸۷
- بخش هفتم: قراردادهای الکترونیکی از منظر کنوانسیون کاربرد ارتباطات الکترونیکی در قراردادهای بین‌المللی (۲۰۰۰) ۸۹

فصل سوم ۹۵

- بررسی حقوقی و شناخت قانون ۹۵
- بخش اول: قواعد غیر دولتی به عنوان قانون حاکم بر قراردادها ۹۹
- بند اول: قواعد عرفی و مبتنی بر رسوم ۱۰۰
- بند دوم: قواعد تدوین شده توسط اتحادیه های بین‌الدلی حرفه ای ۱۰۰
- بند سوم: قواعد تدوین شده توسط سازمانهای بین‌المللی عمومی ۱۰۱
- بند چهارم: عرف ها و رسومات تجاری غیر مدون ۱۰۱
- بند پنجم: اصول کلی حقوقی ۱۰۲
- بند ششم: قواعد منبعت از آراء صادره از محاکم و داوریهای بین‌المللی ۱۰۳
- بخش دوم: عوامل ارتباطی در تعیین قانون حاکم بر قراردادهای الکترونیکی ۱۰۳
- بند اول: عوامل ارتباط ذهنی ۱۰۴
- بند دوم: عوامل ارتباط عینی ۱۰۶
- بخش سوم: مروری بر قواعد ایرانی رفع تعارض تعهدات قراردادی ۱۱۱
- بند اول: ماده ۹۶۸ قانون مدنی ۱۱۲
- بند دوم: ماده ۲۷ قانون داوری تجاری بین‌المللی ایران ۱۱۴
- بخش چهارم: مروری با اصول لاهه برای انتخاب قانون حاکم بر قراردادهای تجاری بین‌المللی (۲۰۱۱) ۱۱۶

بخش پنجم: انتخاب قانون حاکم بر قراردادهای الکترونیکی مصرف کننده بر اساس کنوانسیون

۱۱۸..... اتحادیه اروپا (Rome) (۲۰۰۷).....

۱۲۰..... بخش ششم: نتیجه گیری کلی مولف

۱۲۳..... فصل چهارم.....

۱۲۳..... بررسی نظام حقوقی قراردادی در قراردادهای نفت و گاز در عرصه بین الملل

۱۲۷..... بخش اول: تحلیل حقوقی نظام های قراردادی مربوط به موضوع

۱۲۸..... بند اول: قراردادهای مشارکت در تولید

۱۳۰..... بند دوم: قراردادهای مشارکت در سرمایه گذاری

۱۳۱..... بند سوم: قراردادهای خدماتی

۱۳۴..... بخش دوم: قراردادهای نفت و گاز در پایین دست

۱۳۵..... بند اول: بازار کالایی

۱۳۶..... بند دوم: بازار معاملات آتی

۱۴۳..... بند سوم: رویه های تجاری در معاملات الکترونیکی نفت و گاز

۱۴۴..... بند چهارم: بازارهای سلف

۱۴۵..... بخش سوم: بین المللی بودن قراردادهای نفت و گاز

۱۴۷..... بخش چهارم: نتیجه گیری و جمع بندی مولف

۱۴۹..... فصل پنجم.....

۱۴۹..... تعیین قانون حاکم با مراجعه به متن قرارداد و اشاره صریح در متن قرارداد

۱۵۰..... بخش اول: استنباط ضمنی قانون حاکم بر قرارداد

۱۵۰..... بند اول: تابعیت متعاملین متعلق به چه کشورهایی است

۱۵۱..... بند دوم: نفت یا گاز معامله شده مربوط به کدام کشور است

۱۵۱..... بند سوم: نفت و گاز معامله شده در کجا باید تحویل شود

۱۵۱..... بند چهارم: متصدی حمل نفت و گاز معامله شده چه تابعیتی دارد

۱۵۲..... بند پنجم: نفت و گاز معامله شده، با چه ارزی معامله شدند

۱۵۲..... بند ششم: مرکز اصلی تجاری سامانه معامله گر در چه کشوری مستقر است

۱۵۲..... بند هفتم: کشورهای دخیل در انتقال نفت و گاز معامله کدام هستند

- بخش دوم: تعیین قانون حاکم با بررسی عوامل ارتباط با قرارداد ۱۵۴
- بند اول: محل مذاکرات پیش از عقد ۱۵۵
- بند دوم: محل انعقاد قرارداد ۱۵۵
- بند سوم: محل اجرای عقد ۱۵۷
- بند چهارم: مبدا و منشاء اولی نفت و گاز ۱۵۸
- بند پنجم: اقامتگاه متعاملین ۱۵۹
- بند ششم: تابعیت متعاملین ۱۶۰
- بند هفتم: مرکز تجارت متعاملین ۱۶۱
- بند هشتم: مقر اصلی سامانه رایانه ای معامله گر ۱۶۱
- بخش سوم: بررسی ساختار مرجع حل و فصل اختلافات قراردادی و دیگر موارد مرتبط با موضوع ۱۶۲
- بند اول: محل تحویل (تسليم) نفت و گاز به خریدار ۱۶۳
- بند دوم: کشور پرچم برای کشتی حمل نفت و گاز ۱۶۴
- بند سوم: کشور صاحب بیشترین سهم در مسیر خط لوله های انتقال نفت و گاز ۱۶۴
- بند چهارم: کشور موثر انتقال معاوضه ای (رسو آپ) نفت و گاز ۱۶۵
- بند پنجم: کشور محل بارگیری و پایانه ذخیره سازی نفت و گاز ۱۶۶
- بند ششم: تابعیت متصدی حمل نفت و گاز ۱۶۷
- بند هفتم: تابعیت بیمه گر قرارداد نفت و گاز ۱۶۸
- بند هشتم: تابعیت یا اقامتگاه قانونی داور تعیین شده در قرارداد ۱۶۹
- بند نهم: تابعیت بانکهای کار گزار متعاملین برای تبادل وجه قرارداد ۱۷۰
- بند دهم: تابعیت دلال یادلهای واسطه در انعقاد قرارداد ۱۷۱
- بند یازدهم: محلی که مالکیت نفت و گاز به خریدار منتقل می شود ۱۷۳
- بند دوازدهم: ارزش خارجی که ثمن قرارداد طی آن پرداخت میشود ۱۷۳
- بند سیزدهم: تابعیت شرکت مالک سامانه رایانه ای معامله گر ۱۷۴

فصل ششم ۱۷۵

- نظام حقوقی قانون حاکم بر قراردادهای بین المللی الکترونیکی نفت و گاز ۱۷۵
- بخش اول: قانون حاکم بر قرارداد از نظر شکلی ۱۷۵

بند اول: قانون حاکم بر قرارداد که در متن قرارداد تصریح شده است	۱۷۷
بند دوم: سکوت قرارداد نسبت به قانون حاکم بر ماهیت قرارداد	۱۷۷
بخش دوم: مهمترین عوامل ارتباط برای تعیین قانون حاکم	۱۸۲
بخش سوم: جمع بندی و نتیجه گیری کلی مولف	۱۸۳
منابع و مآخذ	۱۸۷